СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 24-го Мая 1900. — Число 20.

КАЛЕНДАРЬ.

Май.		
24	Ч.	Мокій свящ.
25	П.	Єпифаній
26	С.	Гликерія муч.
27	Н.	6. О Слѣпомъ. Исидоръ муч.
28	П.	Пахомій Великій
29	В.	Θеодоръ освящен.
30	С.	Андрон. и Іунія (Отд. Пасхи)

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:
Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.
И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:
Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаемо до загальнои вѣдомости, що VI. головна конвенція делеґатовъ »Р. Н. Союза« вôдбуде ся въ рускôй гали въ **Pittsburg, Pa. дня 12. юнія** зъ такимъ порядкомъ дневнымъ:

Рано о год. 8 Служба Божа зъ панахидою за усопшихъ членôвъ »Союза«.

О год. 9½ рано початокъ нарадъ, котрй будуть тревати до год. 6 вечеромъ зъ перервою 1½ годинною на вспôльный обѣдъ.

О год. 6:30 вечеромъ вôдограють мѣсцевй рускй громадяны театральну штуку »Американьскій шляхтичъ«, по чôмъ наступять забавы зъ декламаціями и промовами.

Другого дня т. е. 13. червня продовжене нарадъ розпôчнесь о год. 9 рано.

Всѣ делеґаты и урядники »Союза« а не ихъ заступники обовязанй явитись 12. юнія о год. 8 рано въ нашôй рускôй церкви на богослуженю.

Ansonia, Conn. 10. мая 1900.

За выдѣлъ »Р. Н. Союза«
Юрій Хилякъ, предсѣдатель. — Ант. Бончевскій секретарь.

Квитъ

на $600 дол., котрй я Алексѣй Филъ одержавъ зъ касы »Р. Н. Союза« яко посмертне по моимъ стрыку бл. п. Андрею Филъ готовкою.

Патсбургъ, Па дня 9. мая 1900.

Алексѣй Филъ.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Васыль Тылявскій.
Іоанъ Харасманъ.

Радôсна новина.

Гавайскй Русины будуть невдовзѣ пущенй на волю.

Завдяки сенаторови R. F. Pettigrew зъ полудневои Дакоты.

Нове право для Гавайскихъ островôвъ вже ухвалено и пôдписане президентомъ Спол. Державъ. Вôйде оно въ жите въ пятницю по рускôмъ Сошествію святого Духа, то есть дня 15. Юнія 1900 року. Найважнѣйшою зъ сего права для насъ, а особливо для Русинôвъ гавайскихъ есть тая его часть, котра вôдносить ся до контрактовои роботы. Звучить она такъ:

„Секція 10...... Всѣ контракты заключени, почавши вôдъ 12. августа 1898 року, въ силу котрыхъ поодинокй люде зъобовязали ся робити певну службу (роботу) черезъ означеный протягъ часу, объявляють ся (признають ся) отсимъ неважными и скôнчеными и жадне право не смѣе бути (на будуче) ухвалене для удержаня въ силѣ тыхъ контрактôвъ въ якій небудь способъ; такожь обовязкомъ маршала Спол. Державъ мае бути сейчасъ повѣдомити дотычвыхъ людей (заключившихъ згаданй контракты), що ихъ контракты скôнчились.“

Въ виду сего всѣ люде, що заключили контракты робочй 12. або по 12. августѣ 1898 року будуть вôльнй 15. юнія сего року и будуть могли пôйти собѣ куда хочуть, або робити на тôй самôй плянтаціи яко свобôднй люде.

Люде, що заключили контракты передъ 12. августомъ 1898 року, вôдъ дня 15. юнія также не мусять працювати яко контрактовй робôтники, если не хочуть, бо те саме право каже, що если хто заключивъ контрактъ робочій давнѣйше, або заключить на будуче, а додержати его не хоче, то такого чоловѣка не можна карати, якъ се було давнѣйше, а можна лишь скаржити въ цивільнôмъ судѣ за заплачене шкоды повставшои зô зломаня такого контракту. Понеже однакъ нашй люде на Гавайскихъ островахъ власностей реальныхъ (property) жадныхъ не мають, то зъ сего выходить, що хотяй бы плянтаторъ и скарживъ ихъ за зломане контракту (розумѣе ся лишь тыхъ, що заключили его передъ 12. августомъ 1898 р.) и выгравъ право, то таки належачихъ ся ему грошей не мôгъ бы вôдъ нихъ стягнути (голего не обôдрешь), а одинокою сатисфакціею було-бъ для него хиба те, що настрашивъ бы людей и наразивъ на коштъ, бо певно кождый заскарженый мусѣвъ бы мати адвоката.

Намъ однакъ здае ся, що плянтаторы того робити не будуть, бо они и такъ мали немалый зыскъ зъ контрактовыхъ робôтникôвъ до сеи поры, а по друге, що навѣть люде найдавнѣйшй заключивший контракты (передъ авг. 1898) тй що приѣхали до Гонолюлю 25. юлія 1897 року, мусѣлибъ бути вôльнй 15. юнія сего року, се есть всего о 40 днѣвъ пôзнѣйше, а се такъ короткій часъ, що плянтаторы певно не схочуть робити имъ жадной перешкоды. Що-жь дотычить людей заключившихъ контракты 12. або по 12-ômъ августѣ 1898 р. — то тымъ плянтаторы жадныхъ перепонъ ставити не смѣють. Если-бы плянтаторы и хотѣли якй пакости робити приѣхавшимъ до Гонолюлю 25. юлія 1897 р., нехай поспытають ся доброго (не компанічного) адвоката и роблять такъ, якъ вôнъ имъ порадить, а также чимъ скорше донесуть намъ письменно пôдъ присягою (affidavit) про свою кривду.

Те саме право заборонюе також на будуче людямъ приѣздити на островы гавайскй за контрактомъ, подôбно якъ се есть въ Спол. Державахъ, въ силу закона зъ 26. февр. 1885 р., пôдъ карою вôдосланя назадъ до краю.

И. А.

Чи треба нашимъ людямъ ити до Канады?

Вправдѣ редакторъ »Свободы« замкнувъ вже дискусію надъ симъ предметомъ, та перервавъ полемику мѣжь о. Д. Поливкою, а п. К. Геникомъ, то однакъ я радъ бы забрати ще голосъ въ сѣй справѣ, бо она занадто важна, щобъ такъ скоро надъ нею переходити до порядку дневного.

Застерѣгаюсь напередъ, що я якъ не вôдмовляю нѣкому зъ Вшов. противникôвъ знаня рѣчи, анѣ не посуджую ихъ о якй-бъ тамъ не було заднй мысли — такъ зъ другои стороны не приписую собѣ великого знаня сеи справы, а просто хочу подати замѣтки свои, яко чоловѣка неинтересованого въ тôй борбѣ, а стоячого на боцѣ.

И такъ:

Що еміґрація въ певныхъ условіяхъ е оправдана, конечна, ба навѣть пожиточна — рѣчь зовсѣмъ ясна для кождого, хто дивить ся на свѣтъ отвореными очима. Що нашъ народъ въ Галичинѣ, Буковинѣ и Угорщинѣ находить ся власне въ такихъ обставинахъ про се такожь нема жадного сумнѣву. Бѣда лишь тымъ, що мы Русины фалшиво сентиментальнй, радй бъ, щобъ народъ, хочь и терпѣвъ крайну нужду, сидѣвъ дома и носа на свѣтъ не показувавъ, мовлявъ, щобъ наша батькôвска земля не йшла въ чужй руки, та щобъ народъ не втративъ свои народности и вѣры. Погляды такй выплываютъ зъ ґеоґрафічного положеня краю, въ котрôмъ живуть нашй люде и нашои мало-культурности.

Нашй люде зъ старого краю повиннй еміґрувати, але розумно, не на ослѣпъ, и то лишь тй, для котрыхъ людске истноване стало неможливымъ. Кождый однакъ, що безъ потребы радить еміґрувати тымъ, що могуть жити въ старôмъ краю, сповняе злочинъ.

Еміґрувати нашимъ людямъ найлѣпше таки до Канады, хотяй бы хто, Богъ зна, якй наводивъ арґументы противъ сего, а се передовсѣмъ зъ тои причины, що въ Канадѣ климатъ не о много вôдмѣнный вôдъ галицкого и буковиньского, и чоловѣкъ не змѣняе свого занятя, але бувъ въ краю хлѣборобомъ и тутъ остае тымъ самымъ, а се значить вельми много. Досыть подивись на выхваленй Сполученй Державы и нашихъ людей, що тутъ живуть, щобъ побачити якъ зле вплывае жите по мѣстахъ и змѣна способу житя на нашихъ бувшихъ хлѣборобôвъ. Они попадають въ обставины зовсѣмъ для нихъ чужй, не годенъ въ нихъ оріентуватись, жите американьске видять зверха, надыхають ся гнилого воздуха, якій звычайно панує въ мѣсцяхъ замешкалыхъ робучими людьми и такъ ныдѣють духово, нороственно и матеріяльно. Кôлька церковь, »плебаній«, школъ, цминтарôвъ, крамникôвъ, салюнôвъ (по краевому: корчма) домôвъ и лотôвъ, все те, розумѣе ся, по бôльшôй части грубо задовжене, — ось и здобутки нашй за часъ еміґраціи до Спол. Державъ. Люде жіють по уха въ довгахъ, котрй сплачують вôдъ пейды до пейды, а вже »богатый« той, хто за кôлька або и кôльканайцять рокôвъ побуту тутъ, мае ускладаныхъ и у жида схованыхъ 400—600—1000 долярôвъ. А въ краю? »Край« зыскавъ на Америцѣ тôлько, що люде розпились ще гôрше якъ давно, научились легко робити довги, привыкли до житя на яке ихъ средства зовсѣмъ не старчать, а неморальность (зъ причины довгои неприсутности мужѣвъ) нечувана. Самй люде признають, що Америка (Сполуч. Державы) принесла для нашихъ людей далеко бôльше шкоды якъ пожитку.

Смѣшнй тй, що кажуть въ Канадѣ земля недобра, або добра. Та-жь Канада не Галичина, анѣ не Австрія, але край дуже а дуже великій, тому и не дивно, що найдесь и земля рôжна, впрочѣмъ инакше и бути не може. Та-жь въ маленькôй Галичинѣ скôлько-жь лишь е родôвъ землѣ, а що-жь доперва на такихъ просторахъ? Треба отже лишь выбрати добру землю, котрои такъ само якъ и лихои мусить бути ще подостаткомъ. Що Менонѣты, Французы, Англики и другй люде забрали вже лѣпшу землю близше мѣстъ — рѣчь зовсѣмъ природна, бо скорше прийшли. Чейже нѣхто не е такій дурный, думати, щобъ тй люде прийшовшй скорше, ихали ся на гôршу землю, а оставляли лѣпшу и то близько мѣстъ, для Русинôвъ, котрй мали прийти до Канады кôльканайцять або и кôлькадесять рокôвъ пôзнѣйше!

Неправдою есть будьто школы и компаніи позабирали найлѣпшу землю яка була въ Канадѣ. Компанія колѣйова достала вправдѣ велику силу землѣ вздовжь

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ОРЛЕАНЬСКА ДѢВЧИНА ЖАННА Д'АРКЪ.

Написала М. Загôрня.

(Конець.)

Англійцѣ лютували и имъ хотѣло ся пôмстити на Жаннѣ за всѣ свои нещастя. Судили Жанну й Англійцѣ, и французкй попы та архиреѣ-зрадники, такй, що зъ Англійцями накладали. Довго вôдбувало ся слѣдство про неи, богатьохъ людей допытувано, та нѣхто не мôгъ нѣчого поганого за неи сказати. Обвинувачувати Жанну нѣ за що було, хиба за те тôлько, що дуже свôй рôдный край любила. Та дуже обурили ся на неи попы та англійскй паны и не хотѣли пустити еи живу. Усѣ паперы про те, якъ суджено Жанну, зôстали ся цѣлй, и зъ нихъ видко, що судіѣ чинили всякй неправды, щобъ обвинувачувати еи. Поѣхали були въ слободу Домреми, де Жанна народила ся, розпытатись за неи, але тамъ лишь хвалено Жанну та плакано за нею. Тогдѣ знайшли якогось черця, на призвище Луазлера, що звавъ себе Жанниным землякомъ. Его посаджено въ тюрму до Жанны наче бъ то за те, що вôнъ дуже прихильный до короля Карла. Судіѣ сподѣвали ся, що Жанна, розмовляючи зъ землякомъ, накаже ему про Англійцѣвъ та про себе такого, що потôмъ по тыхъ словахъ можна буде обвинуватити еи. Архирей та оденъ англійскій панъ зъ двома писарями сидѣли за тоненькою стѣною и пôдслухували, а писарямъ звелено було записувати, що Жанна казати-ме. Сперши писарѣ писали, а потôмъ соромъ имъ стало таке дѣло робити и они не схотѣли. Та не богато здобули й зъ того пôдслухуваня. Тогдѣ Луазлеръ умовивъ Жанну, щобъ она высповѣдалась у него и на сповѣди радивъ ѣй, що казати Англійцямъ; якъ бы Жанна казала такъ, якъ вôнъ радивъ, то сама обвинувачувала-бъ себе. Коли якій свѣдокъ казавъ про Жанну що гарне, такъ на него нападали и лякали, що дуже карати-муть. А одна жѣнка назвала Жанну чесною дѣвчиною, — и ту жѣнку за те спалено живцемъ.

Нарештѣ року 1431 у мѣсяци лютому Жанну у кайданахъ приведено на судъ. Судіѣвъ було бôльше якъ сто чоловѣка Англійцѣвъ та Французôвъ-зрадникôвъ. Мѣжь ними було богато попôвъ, бо Жанну обвинувачувано мовь бы то она проти Бога щось тамъ робила.

Заразъ архирей сказавъ ѣй ласкавымъ голосомъ, наче-бъ то и справдѣ ему жалко було еи:

— Бачь, якй на тобѣ кайданы. А хто винепъ? Сама ты винна. Бо якъ бы не втѣкала, то й не заковувано бъ тебе.

Потôмъ Жаннѣ прочитано, за що еи судять. Перше казали, що она, Жанна, зазнала ся зъ діяволомъ, щобъ вôнъ помôгъ ѣй зажити славы: вôнъ наче бъ то казавъ ѣй напередъ що буде и черезъ те люде вѣрили ѣй. Друге казали, що она обманювала людей и пôдбурювала ихъ противъ Англійцѣвъ. Третє: дозволяла, щобъ еи шановано якъ святу. Четверте, що занехавши дѣвочій соромъ удягла ся въ хлопску одежу и своими руками проливала кровь.

Прочитавши се, почали Жанну допытувати. Звелено ѣй розказати все жите свое. Она розказала все про себе: якъ змалечку жила, якъ ѣй жалко було Франціи, якъ почула голосъ, що посылавъ еи вызволити Францію, все до краю. Тогдѣ почали пытати ся про короля Карла, та она сказала: »За себе все вамъ розказувати-му, а за короля не скажу и слова«.

Она бояла ся сказати щось таке, що могло пошкодити Франціи и королеви, тымъ и не хотѣла казати про него. Она казала про се:

— Усе, що я скажу, буде правда, але я не казати-му всього, що знаю.

А якъ архирей ставъ дужче нападати на неи, она ему сказала, що вôнъ занапастить свою душу, коли бувши ей суддею, стае ворогомъ.

Еи спытали ся ще: »Чи правда, що ты звелѣла змалювати зъ себе икону и що на тебе молили ся?«

Жанна вôдповѣла: »Я не знаю, щобъ хто на мене моливъ ся, а коли хто моливъ ся за мене, то я нѣчого поганого въ тôмъ не бачу. Се правда, що мене люде любили, хотѣли бачити мене, жѣнки приносили до мене дѣтей, часомъ навѣть цѣлували мои руки и коругву и одежу. Але се черезъ те тôлько, що я нѣкому не робила зла, а завсѣгды силувалась помагати людямъ«.

— А чого ты у бою такъ часто дивила ся на свôй перстѣнь?

Жанна сказала: »Того, що на нѣмъ було вырѣзане имя Исусове, та ще того, що вôнъ нагадувавъ менѣ про батька та про матѣръ, бо вôнъ у мене ще зъ дому«.

Почали до неи чѣпляти ся й зъ усякими иншими пытанями: чи ѣла она скоромне у пôстъ? на що свою коругву въ церкву вносила? И таке инше. Потôмъ казали ѣй, щобъ она скорила ся попамъ та архиреямъ, але она вôдмовила: »я вôддаюсь на судъ Богови«. Они знову почали на неи нападати, щобъ она послухала архиреѣвъ, але она сѣмъ разôвъ вôдмовляла все одно: »я вôддаюсь на судъ Богови«. Судіѣвъ узяла нетерплячка и они скрикнули: »Нарештѣ хочешь ты скорити ся панѣ, чи нѣ?

Жанна вôдмовила: »Поведѣть мене до него, я вôдмовляти-му ему самому«.

Судіѣ бажали хочь якимъ небудь способомъ заплутати Жанну и допытували ся: »Ты кажешь, що свята Катерина та свята Маргарита помагали тобѣ: чи тй святы ненавидять Англійцѣвъ?«

Жанна вôдмовила: «Они люблять того, кого любить Богъ, и не люблять того, кого Вôнъ не любить«.

Судіѣ спытали ся: »А чи любить Вôнъ Англійцѣвъ?«

Жанна сказала: »Про се я нѣчого не знаю, але добре знаю, що Англійцѣвъ выженуть изъ Франціи, окрôмъ тыхъ, що въ нѣй згинуть«.

Жанну кôлька разôвъ приводжено на судъ и допытувано. Усѣ тй допытуваня та тяжке жите въ тюрмѣ такъ змучили еи, що она занедужала и не могла ходити. Знесилена, хора лежала она въ тюрмѣ, прикована желѣзнымъ ланцухомъ за поперекъ до стовпа, щобъ не втекла. Але ѣй и хорôй не давано спокою. Архирей зъ помôчниками приходивъ и допытувавъ еи.

Одного разу, якъ еи допытувано, оденъ судія спытавъ ся, чи не скорить ся соборови. (Соборъ — то зъѣздъ зъ найстаршихъ архиреѣвъ).

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зъ стороны першои).

своего треку, суть однакъ великй просторы землѣ, до котрыхъ C. P. R. не мае жадного права. Школы мають лишь 2 и то стало означеній секціи (11 и 29) въ кождôмъ тавншипѣ (36 миль квадратовыхъ), Hudson Bay Co. 1¾ (8 и ¾ зъ 26) секціи, а трудно повѣрити, щобы найлѣпша земля въ кождôмъ тавншипѣ була власно въ тыхъ секціяхъ 11, 29, 8 и 26.

Такъ само не дивно, що Французъ мае фабрику сыра, а Русинъ нѣ, або що склепаръ англійскій Русина обдирае, а противно чуднымъ було бы, если-бъ Русинъ прійшовши 2—3 роки тому назадъ зъ малымъ розумомъ и безъ гроша мавъ фабрику сыра, и обдиравъ Англика.

Що люде теперь бѣдують и то гôрко, се фактъ, але котрй пійонеры не бѣдували? Треба лишь переглянути исторію еміґраціи такого культурного народу якъ Нѣмцѣ, або и долю першихъ кольоністôвъ въ Сполученыхъ Державахъ зъ рôжныхъ народностей, а переконаемо ся, що ихъ терпѣня и перепоны були о много разъ большй. Нѣгде »опиханого« не дають, а где рубаесь дрова тамъ трѣски летѣти мусять. Мусять отже и нашй люде въ Канадѣ терпѣти, хочь бы вже для того самого, що, якъ приповѣдка каже, кождый початокъ тяжкій.

А що нашй въ Канадѣ розкиненй вôдъ себе далеко, комунікація лиха, що заробкôвъ нема близько, се такожъ не дивниця. Досыть поглянути на пôвнôчно-захôдднй стейты нашого краю, щобы переконатись, що се не спеціяльнôсть канадійска, а рѣчь природна въ кождôй новозаселюванôй краинѣ. Тай Канада въ першôй лініи край рôльничій а не промысловый, й хто иде до Канады не на те, щобы осѣсти стало якъ рôльникъ, але щобъ стати зарôбникомъ, сей гôрко може жалувати свои помылки.

Що такъ правительство, якъ и богатй капіталісты не боять ся вкладати гроша въ Канадѣ на се доказъ канадійска желѣзна дорога (Canadian Pacific Railway) що стояла міліоны, до котрои прибудовують рокъ-рôчно новѣ галузы въ мѣру заселеня краю, та другй предприємства.

Накопецъ за еміграцією до Канады тыхъ нашихъ людей, котрй мусять итти зъ краю, промовляє те, що Духоборцѣ въ числѣ кôлька тысячь душъ переселились до Канады, тй Духоборцѣ, що характеромъ дуже зближенй до нашихъ, та котрй не ишли на слѣпо, а за проводомъ чоловѣколюбивыхъ и высоко-интелїгентныхъ людей зъ помѣжъ Велико-Малоросôвъ, Англикôвъ и Американцѣвъ, а особливо сей фактъ, що 20.000 Русинôвъ, що замешкали въ Канадѣ живуть, менше-больше вдоволенй, та пишуть до своихъ свояковъ и знакомыхъ, щобы и они туда приѣздили.

И.

Вѣсти зъ Америки.

Вечерокъ въ Олифантъ, Па.

Дня 5. мая с. р. вôдбувъ ся въ Олифантѣ, Па. вечерокъ полученый зъ представленемъ штуки „Американьскій шляхтичъ“ (драматичный образъ о. Ст. Макара).

Около 8. год. вечеромъ ввôйшовши въ галю руску, можна было заувважати по декуда гостей мѣсцевыхъ въ досыть, якъ на Олифантъ, маломъ числѣ; такожъ гостей зъ доокрестныхъ „плейзôвъ“ якъ зъ Майфильдъ, котрыхъ явило ся на сей часъ надъ 20 людей, и зъ Jessup, Pa. кôлькоро. Помимо очѣкуваня на прибутє бôльше интересованыхъ гостей, остало вкôнци все безнадѣйно, бо бôльше нѣхто вже не явивъ ся. И такъ ажъ о год. 8½ подпесла ся кортина, а на сценѣ въ повномъ числѣ явивъ ся мѣсцевый хоръ, пôдъ управою п. И. Боруха, котрый заспѣвавъ „Columbia“, що одушевило всѣхъ присутныхъ. За тымъ слѣдувало представлене вызше згаданои штуки, въ котрôй брали участь слѣдуючй особы:

С. Федоровскій	— Иванъ Розвага (газда)
Н. Гижа	— Ѥвка, его жѣнка
А. Чичура	— Маруся, ихъ донька
П. Гальчакъ	— Мих. Чорный (словакъ)
А. Фецѣна	— Анна, его жѣнка
М. Павлишакъ	— Джорджъ Шибайголова
И. Борухъ	— Грицъ
М. Кисѣлевскій	— Петро
Г. Бубнякъ	— Данько
И. Кисѣлевскій	— Василь
А. Кузьмякъ	— Зузі
Н. Арданъ	— Детективъ.

Що до вôдограня своихъ ролей, то взагалѣ майже всѣ члены вывязались зъ своеи задачѣ якъ найлучше. Однакъ перше признане належить ся П. Гальчакови, котрый вôддавъ свою ролю якъ бы фаховый акторъ. Не менше признане належить ся также И. Борухови и А. Фецѣна.

Дальше слѣдували спѣвы и декламація на перемѣну. Спѣвы взагалѣ були добрй и тутъ можна було заувважати по тôмъ взглядѣ працю мѣсцевого учителя и поступъ хору.

Хоть не мало приходить ся трудити надъ подобными вечерками мѣсцевому священнику о. Ардану и п. Ив. Борухови, однакъ не всѣ зрозумѣли вагу подобныхъ вечеркôвъ, а въ той день радше пôйшли на баль до салюну, якъ на представлене.

Ъ.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіра пôдъ адресою:** Mr. John Parylak, 1337 Ave. A., New York City, **а заразомъ увѣдомити о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** Mr. K. Kirczov, 102 Morris Str., Jersey City, N. J.

Комітетъ.

Вечерокъ
и слово о нѣмъ вôдъ комітету.

Дня 30. мая (середа — Decoration Day) вôдбуде ся въ Shamokin, Pa. вечерокъ въ честь памяти незабутого нашого великого поета Тараса Шевченка, котрый дае товариство им. Шевченка.

Минає 39 лѣтъ вôдъ смерти великого поета-мученика, котрый боровъ ся за волю, за народъ, котрый рѣзавъ царямъ и панамъ правду въ очѣ та за те его неволили и волочили зъ вязницѣ до вязницѣ майже черезъ цѣле життя.

Хотѣвъ Тарасъ дождатись и увидѣти народъ свôй рускій вôльнымъ и просвѣченымъ, та не дождавсь, бо каторги и неволя скоротили бѣдному поетови жите.

Умеръ Тарасъ, та память его не загинула и не загине по вѣки, а народъ рускій рôчно святкуе торжественно память того великого мученика за волю.

И мы ту на вôльнôй земли не повиннй забувати про нашого кобзаря, бо такого, якимъ бувъ Тарасъ, народъ рускій, особливо тутъ въ Америцѣ, въ вôльнôмъ краю, не повиненъ забувати, а звеличити его нєложнымъ устами, бо-жь того вôнъ боровъ ся за народъ, за волю.

Хто не знае, хто бувъ Тарасъ, нехай спѣшить на вечерокъ, а довѣдаесь зъ вôдчиту хто вôнъ бувъ, якъ живъ и якъ для насъ трудивъ ся.

Такій отже жь вечерокъ въ честь Тараса Шевченка задумало дати говариство им. Тараса, на котрый запрошае ОО. духовныхъ, мѣсцевыхъ и околичныхъ гостей. Мы по декуда пороз сылали запрошеня и маемо надѣю, що гостѣ заповнять салю по береги!

Запрошаемо такожъ и тыхъ патріотôвъ-Русинôвъ зъ околицѣ близшои и дальшои, котрымъ не зыслалисьмо запрошеня задля браку адресы. Маемо надѣю, що и тыхъ якъ найбôльше прибуде. Вкôнци звертаемо увагу Вп. гостей, котрй бы хотѣли прибути, зволять ласкаво повѣдомити насъ якъ найскорше о тôмъ.

Рано о 8. год. вôдправить ся Служба Божа зъ панахидою за душу Тараса. Для того, що то буде въ день свята амер. Decoration Day и кождый буде вôльный вôдъ роботы, повинно зôбрати ся якъ найбôльше народа на Службѣ Божôй и помолити ся за душу бл. п. Тараса. Товариство им. Шевченка явить ся пôдчасъ Службы Божои въ парадѣ. По вечерку вôдбуде ся комерсъ.

Комітетъ.

Выратувавъ ся чудомъ.

Якъ знаемо, то въ Ню Йорку ѣздять трены мѣсцевй понадъ улицями. Отже тыми днями ѣхала одна дѣвчина поѣздомъ зъ трирôчнымъ хлопчикомъ, котрый забавляючись при вôдчиненôмъ вôкнѣ, выхиливъ ся и выпавъ. Хлопчина у воздусѣ хопивъ ся дрôбными ручками телеграфічного дрота и такъ зависъ. Сейчасъ позбѣгалось богато людей, а переѣжджаючій крытый вôзъ станувъ пôдъ хлопчиною, котрый зô страху пустивсь дрота и упавъ на буду зовсѣмъ неушкодженый. Невдовзѣ надбѣгла застрашена о жите хлопчика дѣвчина и втѣшна забрала хлопчину зъ собою.

Що може добра газета.

Безперечно, що „New York Journal“, газета, що выходить въ Ню Йорку и печатаесь денно въ міліонъ 250 тысячь примѣрникахъ, мае не малый вплывъ на Американцѣвъ. Всюды, де розходить ся о добро населеня, выступае она отверто и енерґічно. Сеся газета есть противъ тростôвъ та теперѣшнои політики Микінлея и попирае партію демократичну, въ красшôмъ того слова значѣню. Она навѣть выкликала вôйну американско-ишпаньску. — Послѣдными часами деякй ню йорскй капиталісты заснували тростъ леду и пôдвысшили его цѣну о 100 процентъ. Зовсѣмъ природно, що се выйшло на некорысть бѣдныхъ, котрй въ велику спеку не могли вже бôльше купувати леду по 5 центôвъ кусникъ. Редакція згаданои газеты якъ стала кричати, скликувала мітинґи, заслала скаргу, де треба, такъ, що тростъ мусѣвъ уступити и розбитись.

Добре газдують.

Въ Гаванѣ, на островѣ Куба, вôдкрыли на почтѣ крадѣжь на велику скалю. Допускавъ ся сѣ головный почтаръ вразъ зъ другими урядниками Американцями. Кубанцѣ смѣють ся теперь зъ Американцѣвъ, що такъ величались своею чеснотою. Урядникôвъ позамыкано до того будынку, де передше сидѣли політичнй переступники кубаньскй, що ихъ позамыкали тамъ Ишпанцѣ.

— **Руске** драматичне товариство въ Олифантѣ, устроюе другій зъ ряду вечерокъ дня 27. мая о 7½ вечеръ, въ рускôй гали. Вступъ 15, для дѣтей 5 центôвъ.

Въ проґраму вôйдуть:

1. Короткій оглядъ рускои исторіи, илюстрованый образками при помочи маґічнои лямпы.
2. Декламаціи: Луць Заливайко, такожь илюстр. маґічными образками, „Розмова тверезого Василя зъ горѣвкою“ (особы характеризованй вôдповѣдно) и другй.
3. Исторія мови сѣчкарнѣ, Франка (монолоґъ).
4. Спѣвы.

На шкôльный фондъ.

Парохіяны зъ Jersey City, N. J. зложили въ цвѣтну недѣлю на фондъ шкôльнои молодежи **$13.63.** Просимо дальше. Всего зôбрано до теперь **$127.41.**

Ант. Бончевскій.

Рускій вечерокъ въ Мт. Carmel, Pa.

Дня 3. юнія с. р., въ недѣлю, о 7. годинѣ вечеромъ вôдбудесь въ Мт. Кармель, Па. представлене драматичнои штуки »Американьскій шляхтичъ«. Передъ представленемъ спѣвати буде шамокінскій хоръ ось тй пѣснѣ:

1. Гуляли и Сирота — хоръ.
2. Тече вода — дуетъ.
3. Верховина — хоръ.
4. Ще не вмерла Украина — хоръ.

По спѣвахъ наступить выстава: »АМЕРИКАНЬСКОГО ШЛЯХТИЧА«, образа зъ житя рускихъ робôтникôвъ въ 3 актахъ. Члены драматичного товариства зъ Мт. Кармель, що вôдограють сю штуку, будуть тй:

Иванъ Розвага	— Т. Кузьмчакъ
Ѥвка, его жѣнка	— Марія Гукъ
Маруся, ихъ донька	— Марія Маринякъ
Михайло Чорный	— Г. Трохановскій
Анна, его жѣнка	— В. Фекула
Джорджъ Шибайголова	— Д. Мурдза
Грицъ	— Й. Хрущъ
Петро	— Т. Мадзелянъ
Данько	— Ст. Шиманьскій
Василь	— Ив. Ференчакъ
Зузі	— Ева Фекула
Детективъ	— Ф. Врона.

Вечеръ сей вôдбуде ся въ гали польского костела (мазурского) недалеко лігайского дипа. Вступъ на салю для старшихъ 30 центôвъ, для дѣтей 15 центôвъ. Сподѣватись треба, що на тôмъ вечерку не бракне нѣкого зъ мт.-кармельскихъ Русинôвъ а и гостѣ зъ доохрестныхъ мѣсцевостей поспѣшатъ до насъ.

До теперь належать слѣдуючй братства до тов. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ“:

Бр. св.	Петра и Пав.	въ	Джерзи Сити, П. Д.
„ „	Ольги	„	„ „
„ „	Володимира	„	Ансоніи, Конн.
„ „	Пет. и Павла	„	„
„ „	Ольги	„	Бруклинъ, Н. Й.
„ „	Михаила	„	„
„	им. И. Наумовича	„	Ню Йорку
„ „	Ольги	„	„ „
„ „	И. Крестит.	„	Буфальо, Н. Й.
„ „	И. Крестит.	„	Trauger-Calu't, Pa.
„ „	Петра и Пав.	„	„
„	Покр. Пр. Бог.	„	„
„	Благ. Пр. Богор.	„	Belle Vernon, Pa.
„	Трохъ Святит.	„	Whitney, Pa.
„ „	Димитрія	„	Мт. Кармель, Па.
„ „	Ар. Михаила	„	Юнкерсъ, Н. Й.
„ „	Ар. Михаила	„	Шамокінъ, Па.
„ „	Кир и Мет.	„	„
„ „	Ар. Михаила	„	Elcanor, Pa.
„ „	Ольги	„	Bloomfield, N. J.
„ „	Петра и Пав.	„	Скрентонъ, Па.
„	Благовѣщ. Пр. Б.	„	Трой, Н. Й.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ«:

О. И. Пôдгорецкій, предсѣдатель. К. Кирчовъ, секретарь.

— **Маєшь дѣти?** Чому-жь не запишете ихъ до „Р. Н. Союза?“ Коштуе лишь 25 центôвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшй.

Она сказала, що скорить ся. Писаръ записавъ еи вôдмову. Але архирей розсердивъ ся: така вôдмова выправляла Жанну. Вôнъ розсердивъ ся и скрикнувъ на того судію, що спытавъ ся въ Жанны про соборъ: »Та цытьте вы врештѣ!« А потôмъ звелѣвъ писаревп, щобъ не записувавъ такого, що выправляє, выправдовуе Жанну.

— Горе менѣ, сказала Жанна, жалôбно дивлячись на архирея, — вы пишете все проти мене, а не хочете писати того, що менѣ на корысть.

А Жаннира хороба налякала судіѣвъ. Они боялп ся, що она вмре своею смертю. Они казали: »король англійскій нѣякъ не хоче, щобъ она вмерла своею смертю. Вôнъ хоче еи спалити. Треба еи вылѣчити«.

Та Жанна не вмерла, бо була молода. Якъ она одужала, до неи въ тюрму посаджено трохъ жовнѣрôвъ, щобъ не втекла. Тамъ тй жовнѣры и ночували.

Тогдѣ саме бувъ остатнѣй тыждень передъ Великоднемъ и Великдень. Скрôзь по церквахъ молили ся люде, а Жаннѣ не дозволяли ходити до церкви, бо она по ихньому безбожниця, знае ся зъ нечистымъ духомъ и проливае христіяньску кровь. Жанна чула, якъ радôсно дзвонено въ дзвоны на Великдень, знала, що теперь люде христосують ся по церквахъ, а она одинока лежала у брудпôй тюрмѣ, прикована до стовпа. Нѣколи не було ѣй такъ тяжко, якъ того дня.

У городѣ Руанъ, де Жанна сидѣла въ тюрмѣ, жили здебôльшого Французы, тôлько вôйско було англійске. И ось Французы не стерпѣли, почали балакати про безщасну Жанну, почали обурюватп ся на Англійцѣвъ. Тогдѣ, боячись народу, намыслили зробити такъ, щобъ не палити еи, а посадити на цѣле жите въ тюрму.

На майданѣ зробили два помосты. На одному помостѣ сидѣвъ намѣсникъ англійского короля, судіѣ, архиреѣ та попы, а на другому помостѣ стояла Жанна у кайданахъ, прикована до стовпа. Бѣля неи стоявъ катъ, щобъ мордувати еи, якъ треба буде. Сила народу зôйшла ся подивити ся, що буде. Почали въ Жанны пытати ся. Якъ она почала оступати-ся за свого короля, архирей закричавъ:

— Зробѣть такъ, щобъ она мовчала!

Сторожѣ затулили еи ротъ.

Тодѣ Жаннѣ прочитано папѣръ, а въ нѣмъ було написано, що она признала ся, що не такъ вѣрила христовои вѣры, якъ треба и що теперь она кає ся и вже бôльше такъ не робити-ме. И ѣй сказали, щобъ пôдписала того папера. — Люде и навѣть каты кричали: »Пôдпиши, Жанно, пôдпиши и они не вбють тебе«.

Жанна була молода, такъ хотѣлось ѣй жити и она сказала: добре, пôдпишу.

Ѣй подано папера. Та она була неписьменна и замѣсть пôдпису написала хрестикъ та й годѣ. Тогдѣ ѣй прочитано присудъ: она сидѣти-ме въ тюрмѣ ажь поки вмре и ѣй давати-муть самый хлѣбъ та воду.

Зачувши англійскй жовнѣры такій присудъ, дуже розлютували ся, они почали кидати на судіѣвъ камѣня и кричали: »Вы зрадники! Вы короля зрадили!«

Такъ само лютували и попы французкй. Оденъ кричавъ: »Спалити еи треба!«

Судіѣ побачили, що лихо и кинулись навтѣки. А щобъ ихъ не бито, они казали жовнѣрамъ: »Та не турбуйтесь: она не втече вôдъ насъ«.

Жанна дуже дивувалась и не розумѣла, за що еи такъ ненавидять и такъ бажають, щобъ она вмерла. Адже она нѣкому не робила зла, а тôлько боронила свôй рôдный край.

Жанну знову вôдвезено до тюрмы. Тамъ житя ѣй стало ще гôрше, нѣжъ доси було. Але не вдовольнили ся Жаннины вороги зъ такого присуду. Имъ таки треба було Жаннинои смерти. И почали тогдѣ выгадувати, до чого-бъ причепити ся, щобъ присудъ вôдмѣнити. Зачѣпку знайти було, звѣсно, не важко. Якъ Жанна пôдписала папѣръ, то ѣй звелено було не ходити бôльше у вôйсковôй хлопскôй одежѣ, а вдягтись у жѣночу, щобъ показати, що она скоря ся. Теперь же въ ночи жѣночу одежу у неи взято, а положено еи стару вôйскову одежу. Жанна, якъ устала, то вдягла сю одежу, бо бôльше удягти ѣй нѣчого було. Тогдѣ судъ сказавъ: »За те, що вдягла вôйскову одежу и тымъ показала, що не кає ся, она повинна вмерти«.

Жанну присуджено спалити живцемъ.

Пôпъ сповѣдникъ прійшовъ сказати ѣй про присудъ. Бѣдну Жанну ся звѣстка дуже вразила и она скрикнула: »О Боже-жь мôй Боже! не вже я заробила такои лютои кары? Не вже се тѣло, що не зазнало нѣякои наруги, згорить и попѣломъ зробить ся. О, лучше-бъ они тричѣ вôдрубали менѣ голову, нѣжь палити живцемъ! най Господь милосердный буде свѣдкомъ, яку они менѣ неправду чинять, якъ они мене мучать«.

Безщасна дѣвчина невымовно мучила ся. Она була така молода, ѣй ще такъ хотѣло ся жити, а тутъ смерть та ще така страшна смерть.

Передъ смертю ѣй дозволено высповѣдати ся и запричастити ся. Архирей прійшовъ у тюрму и она сказала ему: »Архирею, се черезъ васъ я вмираю«.

Потôмъ звелѣли ѣй вдягтись у жѣночу одежу и посадили на вôзъ, а бѣля неи сѣвъ сповѣдникъ та доглядачь зъ тюрмы. Передъ тымъ, якъ вôзъ рушивъ, до Жанны пôдôйшовъ Луазлеръ, той пôпъ-землякъ, що зрадивъ еи въ тюрмѣ и попросивъ, щобъ она простила ему. Оденъ чернець Изамбаръ дуже жалукавъ за Жанною. Якъ еи повезено на смерть, то вôнъ ишовъ за возомъ и розважавъ еи та моливъ ся за неи Богу, хоча ему самому могло бути за се лихо. Та вôнъ того не побоявъ ся. Безлѣчь народу зôйшло ся подивити ся, якъ Жанна вмирати-ме. А она, бѣдна, все якось не няла вѣры, що ѣй доведе ся заразъ умирати и все сподѣвала ся, що се якось мине ся.

Архирей зъ судіями та иншй паны вже сидѣли на помостѣ и дожидали Жанны. А навпроти того помосту, на шпилику, складено було дрова, що на нихъ мусѣла згорѣти дѣвчина.

Жанну привезено до помосту. Оденъ пôпъ сказавъ ѣй: »Жанно, ты йшла противъ Бога и свята церква зрекае ся тебе. Иди зъ Богомъ на смерть!«

Тогдѣ ѣй звелено клякнути и архирей та попы поблагословили еи на смерть. Безщасна дѣвчина рыдаючи почала молитись Богу, щобъ вôнъ обратувавъ еи. Она благала своихъ катôвъ-судіѣвъ пожалѣти еи, благала попôвъ, щобъ молили ся за неи. Она була такъ молода, така гарна и такъ мучилась передъ своею смертю страшною, що всѣ люде, навѣть судіѣ и самъ архирей, не могли вдержатись и плакали. Деякй судіѣ та попы пôшли зъ помосту, щобъ не дивити ся на неи.

Запрошене

Дня 26. мая с. р. товариство им. Ивана Наумовича въ Ню Йорку устроюе баль зъ театральными представленями: »Знѣмченый Юрко« и «Сатана въ бочцѣ« въ великôй сали народнои ческои будовы на 15 улици мѣжь першою а другою евпю № 321—323 зъ слѣдуючимъ порядкомъ:

1) Миръ вамъ братя — хоръ!
2) Мово рôдна — вôдспѣвае мала дѣвчина, Анна Тузъ.
3) Родимый краю — дуетъ Анна Малецка и П. Бѣлорускій.
4) До руского народу — вôдделямуе хлопець М. Салей.
5) Реве та стогне и Нôчнй думки — сольо П. Саранаґа.
6) Мене мати годувала — вôдспѣвае А. Тузъ.
7) Козакъ пана — хоръ.
8) „Знѣмченый Юрко."

ОСОБЫ:

Стефанъ	Яковъ Кода
Доця	Анна Малецка
Юрко	Григорій Ґижа
Єлена	Анастазія Шлянта
Процъ	П. Бѣлорускій
Гласовичъ	В. Гладикъ
Циганъ	Михаилъ Муринъ
Вôйтъ	Павло Зятикъ
Петро Тиханичъ	радиѝ
Михаилъ Павликъ	радиѝ
Михаилъ Былелъ	радиѝ

На закôнченя вôдспѣваесь „Где дôмъ есть мôй" и „Якій то шумный вѣтеръ грае."

9) „Сатана въ бочцѣ."

ОСОБЫ:

Феська	Анна Малецка
Василь	В. Гладикъ
Хома	Грицъ Ґижа
Медовый	А. Кода

Початокъ о 8-ôй год. вечеромъ.

По представленю баль, на котрôмъ буде грати добра музыка.

На тое представлене запрошае ся всѣхъ ню-йоркскихъ и доокрестныхъ Русинôвъ. Кождый хто чуе ся бути Русиномъ, повиненъ взяти участь, абы показати другимъ, що и мы не последнй, но такъ якъ и другй хочемо впередъ поступати, тымъ больше, що мы ту жіемо мѣжь просвѣщеными Чехами, котрй маютъ о насъ лихе поняте и часто зле о насъ выражаютъ ся. На представленю сподѣемо ся мати богато Чехôвъ, то-жь бы се дуже красно було, щобъ сусѣднй братства въ повнôй парадѣ прибули и тымъ бы показали, що и мы зъорганізованй; що у насъ сила. То-жь маемо повну надѣю, що нѣхто зъ Русинôвъ не буде вôдтягати ся.

Въ имени товариства
Викторъ Гладикъ.

— **Дня** 30. мая по скôнченю вечерка въ Шамокінъ въ память 39 роковинъ смерти Т. Шевченка о. Ив. Арданъ показувати буде за помочію маґічнои лямпы различнй образы зъ нашои исторіи та нашого житя.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Дѣлимо ся зъ нашими читателями жалѣбною вѣстею, що Преосвященный митрополитъ
Юліянъ Куиловскій
упокоѣвъ ся у Львовѣ дня 4. мая въ 74 роцѣ житя, въ 46. роцѣ священьства а въ 10. епископства. Недуга, на яку запавъ покôйный архієрей передъ пару мѣсяцями, показала ся зъ часомъ невылѣчимою и вже вôдъ якогось часу всѣ були приготованй на єго смерть, що и наступила згаданого дня. Покôйный бувъ лишь коротко архієпископомъ львôвскимъ и митрополитомъ галицкимъ.
Вѣчная Єму память!

Асафатъ Гутира, л. 30, родомъ зъ Святковы, пов. Ясельского, членъ братства въ Mt. Carmel, Pa. и »Р. Н. С.« ч. кн. гол. 990, упокоѣвъ ся 10. мая б. р., осиротивши жену и дѣти.

Марія Хромоґа, жена Михайла Хромоґи, члена братства св. Арх. Михаила и »Р. Н. Союза« ч. кн. гол. 692, зôстала убита розбишаками въ старôмъ краю, коли вертала зъ ярмарку зъ Жидôвского, осиротивши мужа и въ краю 4 дѣтей.

Лука Крохта, л. 41, родомъ зъ Явôря, повѣту ясельского, зъ Галичины, чл. братства въ Мейфілдъ, Па. и »Р. Н. Союза« ч. к. гол. 112, зôставъ убитый въ майнахъ дня 15. мая, осиротивши жену и шестеро дѣтей.
Вѣчная имъ память!

Где єсть?

Шукаю мого брата Ивана Лапчиньского, родомъ зъ Телешницѣ Саннои, повѣтъ Лѣско, Галичина. Выйшовъ до Америки передъ 6 роками; умѣе робити ковальство. Хто бы знавъ о нѣмъ, нехай дастъ єму ласкаво знати, щобы написавъ до мене на адресу:

MIKOLA LAPCZYNSKY, Box 332
OLYPHANT, Pa.
Lack'a Co.

СМѢШНЕ.

ВЪ КОРШМѢ.

Иванъ: — Ну, Мошку, коли вы такъ хвалите »Бронзолію«, то чому сами не ѣдете?

Мошко: — Я таки тамъ поѣду.

Иванъ: — А коли?

Мошко: — Якъ хлопы трохи тамъ дороблять ся.

КОЛИ НЕ БУДУТЬ ЗУБЫ БОЛѢТИ?

Мати потѣшае хлопчика, котрого болять зубы: — Тихо, тихо, не плачь То тôлько теперь такъ. Якъ будешь старшій, то тебе не будуть болѣти. Старшихъ людей зубы не болять.

Хлопчикъ: — Що-жь старшихъ людей буде болѣти, коли они не маютъ зубôвъ.

НА ГОСТИНѢ.

Господарь дому: Дорогй гостоньки, не вяжѣть ся нѣчимъ, будьте якъ въ дома, а понеже я є дома, то бажавъ бы я, щобы и вы були у себе дома.

Судія: — Вы, слуханй въ слѣдствѣ призналисьте заразъ, що билисьте Мошка, — скажѣтъ намъ теперь якимъ образомъ могли вы єго такъ побити?

Обжалованый: — Та прошу ясного »сендзього«, я єго не бивъ жаднымъ образомъ — тôлько люшнею!

Въ горахъ взявъ собѣ оденъ панокъ на провôдника пастуха. Пастухъ зближаючи ся до небезпечнои пропасти, каже:

— Пане, теперь уважайте, бо до тои пропасти вже не одна худобина впала.

Чоловѣкъ: — Якъ гадаешь, Марійко! Не зарѣзали бы мы веприка на наше срѣбне весѣле?

Жѣнка: — Але прошу я тебе, що тому бѣдна свинка винна, що мы передъ 25 роками побрали ся?

Жебрачка: — Ей, Господоньку святый, кобы то вже разъ я до неба досталась!

— А я до коршмы! — каже друга.

— Ге, ге, яка ты розумна, ты все хотѣла-бъ щось лѣпшого.

Запрошене.

Отсимъ маємо честь запросити усѣхъ Русинôвъ на посвячене церкви св. Арх. Михаила въ Yonkers, N. Y. на день 30. мая (Decoration Day) маючи повну надѣю, що особливо поблизькй нашôй покôрнôй просьбѣ не вôдмовлять.

О. Павло Тимкевичъ,
священникъ.
Александеръ Трембачъ,
председатель рады.

Потôмъ Жанна ще разъ голосно передъ усѣма людьми высповѣдалась и попросила, щобъ ѣй дали хреста. Оденъ Англієць узявъ два дубчики, звязавъ ихъ навхрестъ и подавъ Жаннѣ. Она взяла сей хрестъ поцѣлувала и притулила до грудей. А чернець Изамбаръ, той, що йшовъ за еи возомъ, побѣгъ у церкву, узявъ тамъ хрестъ и давъ Жаннѣ. Вôнъ и теперь не боявъ ся кары, а кара за се могла бути велика.

Каты взяли Жанну и повели на шпиликъ. Тамъ еи звели на дрова и привязали до стовпа. Попъ, що сповѣдавъ еи, зôйшовъ на дрова и почавъ розважати еи. Катъ пôдпаливъ дрова. Жанна побачила огонь и крикнула сповѣдникови:

— О, Господи, идѣть швидче звôдсѣль! Тôлько пôднимѣть хрестъ высше, щобъ я бачила его и святй слова кажѣть менѣ, ажь поки вмру.

Архирей пôдступивъ до Жанны и она знову сказала ему:

— Архирею, архирею! черезъ тебе я вмираю!

Тогдѣ глянувши на городъ Руанъ додала:

— О Руане, я бою ся, щобъ Богъ не покаравъ тебе за те, що вмираю въ тобѣ скривджена.

Потôмъ она почала тихенько молитись.

Тихо-тихо стало на майданѣ. Тысячѣ людей стояли якъ мертвй и дивились, якъ полумя пôдпимало ся все высше. И вôдъ разу почувъ ся страшный нелюдскій крикъ:

— Воды! воды!

То кричала Жанна. Полумя обняло еи одежу, и волося на головѣ запалало.

Тогдѣ знову стало тихо. Чути було тôлько, якъ трѣщали дрова та инодѣ тихій стогôнъ долѣтавъ зъ огню. Ще бачили люде, якъ Жанна схилила голову на груди и зъ тиха промовила: »Господи Исусе!«

Больше вже не чути було еи голосу.

Трохи згодомъ зъ Жанны зôстало ся тôлько трохи попѣлу. Та и той попѣлъ звелено вкинути у рѣчку, щобъ нѣчого не зôсталось по нѣй на французкôй земли.

Жанну спалено 30-го цвѣтня 1431 року, якъ ѣй було 20 рокôвъ.

Такъ умерла Жанна д'Аркъ. Люде змогли вбити еи тѣло. Та не змогли они вбити те дѣло, що за него вôддала она свое житє молоде. Она своимъ житемъ и своею смертію навчила Французôвъ, якъ треба любити свôй рôдный край, якъ для него жити и за него вмирати. И не пôшло марно нѣ житє, нѣ смерть еи. Французы одностайно повстали противъ своихъ ворогôвъ Англійцѣвъ и черезъ чотыри роки пôсля Жанниной смерти Франція вже була вôльна.

Проминуло зъ того часу мало не 500 рокôвъ, але й доси кождый Французъ знае, хто була Жанна д'Аркъ, Орлеаньска дѣвчина, и що она зробила.

Ще доси стоить у Домреми та хата, що у нѣй выросла Жанна, и кругъ хаты садочокъ, зовсѣмъ такъ, якъ за неи було.

Кôлько памятникôвъ поставлено Жаннѣ у Франціи, а въ Орлеанѣ ихъ ажь три. Що року 8-го цвѣтня святкують въ Орлеанѣ велике свято, бо саме въ сей день вызволила Жанна его. И поки буде на свѣтѣ Франція, доти святкувати-муть Французы сей день и згадувати будуть свою вызволительку, Орлеаньску дѣвчину Жанну д'Аркъ.

Руско-англійскій провôдникъ. (10)

—ЗЛАДИВЪ—

Стефанъ Макарь.

(Дальше.)

19. О потравахъ и напиткахъ.

По руски.	По англійски.	Читае ся.
Чисьте вже снѣдали?	Did you have your breakfast already?	Дид ю гев юр брекфест олреді?
Нѣ, я мало коли ѣмъ рано.	No, I seldom eat anything in the morning.	Но, ай селдом іт ени тинґ ин ді морнинґ.
Коли снѣдаете звычайно?	When do you breakfast generally?	Гвен ду ю брекфест дженерелі?
Що найрадше снѣдаєте?	What do you prefer for breakfast?	Гват ду ю пріфер фор брекфест?
Я вдоволяюсь хлѣбомъ и масломъ.	I am satisfied with bread and butter.	Ай ем сатисфайд вит бред енд ботр.
Що найлучше любите, чай, каву, чи молоко?	What do you like best, tea, coffee or milk?	Гват ду ю лайк бест, ті, кофі ор милк?
Я возьму філіжанку кавы.	I will take a cup of coffee.	Ай вил тейк е коп аф кофі.
Ту єсть молоко а тамъ кава, поможѣть собѣ самѝ.	Here is milk and there is coffee, help yourself.	Гір из милк енд дер из кофі, гелп юрселф.
Чи ваша кава солодка, сильна?	Is your coffee sweet, strong enough?	Из юр кофі світ, стронґ інаф?
Чи можу вамъ дати єще одну філіжанку?	May I offer you another cup?	Мей ай офер ю енотер коп?
Дякую, я мавъ досыть.	Thank you, I had plenty.	Тенк ю, ай гед пленті.
Стôлъ вже накрытый.	The table is set already.	Де тейбел из сет олреді.
Обѣдъ готовый.	Dinner is ready.	Динер из реді.
Єсть на столѣ.	It is served up.	Ит из сорвед ап.
Сѣдайте.	Take your seat	Тейк юр сіт.
Хочете трохи росолу?	Will you have soup?	Вил ю гев суп?
Якъ вамъ подобаесь та печеня?	How do you like this roast meat?	Гав ду ю лайк тис роуст міт?
Берѣть бôльше сосу!	Take more gravy!	Тейк мор ґрейві!
Ту єсть дуже добра свиняча печеня.	Here is some very good roast pork.	Гір из сом вері ґуд роуст порк.
Яке вино найрадше пете, червоне, чи бѣле?	What kind of wine would you like best, red or white?	Гват кайнд аф вайн вуд ю лайк бест, ред ор гвайт?
Любите ярины?	Do you like vegetables?	Ду ю лайк веджітейбелс?
Чому не ѣсьте?	Why do you not eat?	Гвай ду ю нат іт?
Любите товсте, чи худе?	Do you like it fat or lean?	Ду ю лайк ит фет ор лін?
Помагайте собѣ якъ у себе дома!	Help yourself as at home.	Гелп юрселф ес ет гом!
Дуже люблю рыбы (я великій ѣдець рыбъ).	I am a great fish-eater.	Ай ем е ґрейт фишьітер.
Я не радо ѣмъ рыбу.	I am not very fond of fish.	Ай ем нат вері фанд аф фишь.
Ту суть овочѣ: виноградъ, грушки, яблока.	There is also some fruit: grapes, pears, apples.	Дер из олсо сом фрут: ґрейпс, перс, епелс.
Я зовсѣмъ вдоволеный, дорогій пане, я вже ситый.	I am quit satisfied, dear sir, I have done with my appetite.	Ай ем квайт сатисфайд, дір сер, ай гев дон вит май епетайт.
Хочете зъ нами вечеряти?	Will you take your supper with us?	Вил ю тейк юр сопер вит ос?
Охотно!	With all my heart!	Вит ол май гарт.
Заразъ будемо вечеряти.	We shall sup directly.	Ві шьел соп директлі.
Маемо лишь зимне мясо, хлѣбъ и сыръ.	There is nothing but cold meat, bread and cheese.	Дер из потинґ бот колд міт, бред енд чіз.
То зовсѣмъ выстарчить.	That will do quite sufficiently.	Дет вил ду квайт соффішентлі.
Теперь напємо ся дещо, пива чи вина, що лучше любите.	Now, we will drink something, beer or wine, as you like beter.	Нав, ві вил дринк сомтинґ, бір ор вайн, ес ю лайк бетер.
Напю ся трохи пива, сли ласка.	I will take some beer, if you please.	Ай вил тейк сом бір, иф ю пліз.
На нôчь не люблю пити сильного пива.	I do not like taking strong beer at night.	Ай ду нат лайк тейкінґ стронґ бір ет найт.
Даруйте, я мавъ досить!	You will have to excuse me, I have had enough.	Ю вил гев ту екскюз мі, ай гев гед інаф.
Жичу вамъ доброи ночи.	A good night to you.	Е ґуд найт ту ю.
Жичу вамъ того самого.	I wish you the same.	Ай вишь ю де сейм.

20. На улици.

По руски.	По англійски.	Читае ся.
Хочу йти до .... можу йти трамвайомъ?	I want to go to.... can I take the street car?	Ай вонт ту ґо ту .... кеп ай тейк де стріткар?
Прошу менѣ показати, котрою маю йти дорогою?	Please, show me which way to go?	Пліз, шьов мі, гвичь вей ту ґо?
Якъ называє ся та улиця?	What is the name of this street?	Гват из де нейм аф тис стріт?
Де мешкаєте?	Where do you live?	Гвер ду ю лив?
Чи пан Н. дома?	Is Mr. N. at home?	Из мистр Н. ет гом?
Чи не можемо взяти омнібусу?	Can't we take an omnibus?	Кент ві тейк ен омнібус?
Кôлько маю платити?	How much must I pay?	Гав мочь мост ай пей?
Котра найкоротша дорога до почты?	Which is the nearest way to the post?	Гвичь из де пірест вей ту ді пост?
Де можу найлучше перемѣняти грошѣ?	Where is the best place to get the money changed.	Гвер из ді бест плейс ту ґет де моні чейнджд?
Де єсть церковь?	Where is the church?	Гвер из де чьорчь?
Де єсть найблизша скринка на листы?	Where is the next mail-box?	Гвер из де некст мейлбакс?
Чи той вôзъ йде до .... улицѣ?	Does this car go to .... street?	Доз тис кар ґо ту .... стріт?
Довезѣть мене до	Take me to	Тейк мі ту ....
Я ту чужій (сторонный) зблудивъ-ємь.	I am a stranger here, and have missed my way.	Ай ем е стрейнджр гір, енд гев мисд май вей.
Прошу, покажѣть менѣ дорогу до ратуша (мѣйскій дôмъ).	Please, show me the way to the City Hall.	Пліз, шьов мі де вей ту де сити гол.
Йдѣть найблизшою улицею и перейдѣть черезъ мôстъ.	Take the next street and go over the bridge.	Тейк де пекст стріт енд ґо овер де бридж.
Дуже вамъ вдячный за вашу чемпôсть.	I am very much obliged to you for your kindness.	Ай ем вері мочь облайджд ту ю фор юр кайнднес.
Чи можу зайти до Н. за годину?	Can I get to N. in an hour?	Кен ай ґет ту Н. ін ен аур?
Такъ, если пôдете черезъ паркъ.	Yes, if you go by the park.	Єс, иф ю ґо бай ді парк.
Чи можемо вступити до того огороду?	Are we allowed to go into this garden?	Ар ві елавд ту ґо инту тис ґарден?
Мешкае ту панъ Л.?	Does Mr. L. live here?	Доз мистр Л. лив гір?
Чи то мейплъ улиця?	Is this the maple street?	Из тис де мейпл стріт?
Панъ Л. мешкае на першôмъ поверсѣ.	Mr. L. lives on the first floor.	Мистр Л. ливс ан ді ферст флор.
Прошу васъ, пане, де єсть стація?	Please, sir, where is the station?	Пліз, сер, гвер из ді стейшьеп?
Чи далеко до слацiи?	Is it far to the station?	Из ит фар ту ді стейшьен?
Чи дуже далеко зводси?	Is that very far from here?	Из дет вері фар фром гір?
Лишь десять минутъ.	Only ten minutes.	Онлі тен минютс.
Близько одна миля.	It is about a mile.	Ит из ебаут е майл.

21. Шукаючи за помешканємъ.

По руски.	По англійски.	Читае ся
Маєте помешкане до вынайму?	Have you rooms to let?	Гев ю румс ту лет?
Яка цѣна тыхъ комнатъ (покоѣвъ)?	What is the price of these rooms?	Гват из де прайс аф тис румс?
Кôлько жадаете мѣсячно?	How much do you ask by the month?	Гав мочь ду ю еск бай ді монт?
Можете намъ дати спальню зъ двома лôжками?	Can you let us have a double bed-room?	Кеп ю лет ос гев е добел бед-рум?
Чи лôжка суть чистѝ и добре постеленѝ?	Are the beds clean and well made?	Ар де бедс кліп енд вел мейд?
Добре зачиняють ся дверѣ?	Does the door fasten properly?	Доз де дор фастн праперлі?
То єсть трохи высока цѣна.	That is a pretty high price	Дет из пріти гай прайс.
Я не можу тôлько платити.	I cannot pay so much.	Ай кеннат пей со мочь.
Добре, я возьму ту комнату (избу).	Well, I will take this room.	Вел, ай вил тейк тис рум.
Ту суть грошѣ за першій тыждень.	Here is the money for the first week.	Гір из де мони фор ді ферст вік.
Яке ваше занятє, сли смѣю посьытати?	What is your business, sir, if I may ask?	Гват из юр бизнес, сер, іф ай мей еск?
Я кравець, панѣ.	I am a tailor, madam.	Ай ем е тейлор, мем.
Маєте дѣти, пане?	Have you any children, sir?	Гев ю ени чілдрен, сер?
Маю троє.	I have thrree.	Ай гев трі.
Коли можу спровадитись, панѣ?	When can I move in, madam?	Гвен кен ай муф ин, мем?

(Дальше буде).

Читайте „Свободу!“

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.